

Sygn. akt II PK 169/15

POSTANOWIENIE

Dnia 3 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogusław Cudowski

w sprawie z powództwa R. W.
przeciwko Bankowi [...] w W.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 3 lutego 2016 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 22 grudnia 2014 r., sygn. akt XXI Pa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 22 grudnia 2014 r., Sąd Okręgowy oddalił apelację pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w W. z 9 kwietnia 2014 r. przywracającym powoda do pracy w pozwanym Banku [...] w W. na poprzednie warunki.

Pozwany zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w całości skargą kasacyjną. Zarzucono naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 378 § 1 k.p.c., art. 382 k.p.c. i art. 316 § 2 k.p.c., 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. poprzez brak dokonania rzeczywistej oceny czy zostały w niniejszej sprawie spełnione przesłanki pozwalające nie uwzględnić żądania powoda na zasadzie art. 45 § 2 k.p. oraz sformułowania treści uzasadnienia wyroku, z którego nie wynika wyjaśnienie podstawy prawnej roszczenia w zakresie przywrócenia do pracy powoda „na poprzednie warunki” nie tylko pomimo likwidacji jego stanowiska pracy, ale mimo likwidacji całej jednostki organizacyjnej, w której powód był zatrudniony. Zarzucono

również naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest: (-) art. 100 § 1 pkt 2 , 4 oraz 6 k.p. poprzez przyjęcie, że zbiór zdarzeń wynikających z dowodów przeprowadzonych w toku postępowania, wskazujących w szczególności na niemożność prawidłowego porozumienia się powoda z podwładnymi, nie wysłuchiwanie ich racji, stosowanie komunikacji, która całkowicie deprymowała niektórych podwładnych, wywoływanie zbędnego stresu, budowanie nastroju nerwowości, niepewności, zastraszania – nie stoi w sprzeczności z dobrem zakładu pracy i przestrzeganiem zasad współżycia społecznego; (-) niewłaściwe zastosowanie art. 45 § 1 i 2 w zw. z art. 30 § 4 k.p. skutkujące przywróceniem powoda do pracy, w szczególności poprzez przyjęcie, że przywrócenie powoda nie jest niemożliwe lub niecelowe pomimo, że w wyniku zmian organizacyjnych w Banku podjętych w celu podniesienia efektywności pozwanego i ograniczenia kosztów jego działalności, zlikwidowane zostało stanowisko pracy powoda, zlikwidowana została jednostka organizacyjna, w której powód był zatrudniony i nie przyjęto do pracy w tym obszarze żadnych nowych osób spoza Banku.

Zdaniem skarżącego skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona ze względu na nierozważenie prawidłowo zastosowania art. 45 § 2 k.p., niedokonanie pełnej oceny zaistniałych i ustalonych okoliczności faktycznych, nie poczynienie w tym zakresie przez Sąd odwoławczy żadnych własnych wywodów. Okoliczności te zdaniem skarżącego wskazują na naruszenie art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w powiązaniu z art. 378 § 1 k.p.c., art. 382 k.p.c. w kontekście zasad, na jakich powinno opierać się stosowanie instytucji z art. 45 § 2 k.p.; a naruszenie to jest na tyle doniosłe, aby uczynić skargę oczywiście uzasadnioną.

Dodatkowo, skarżący uzasadnia przyjęcie skargi do rozpoznania występowaniem istotnego zagadnienia prawnego i potrzebą wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości. Istotne zagadnienie prawne sprowadza do pytania, „czy na gruncie art. 45 § 2 k.p. jest możliwe i celowe uwzględnienie żądania pracownika przywrócenia go do pracy na poprzednie warunki pracy, obejmujące stanowisko kierownicze, w sytuacji, w której stanowisko pracy podlegało likwidacji, likwidacji podlegała również jednostka organizacyjna, która pracownik współkierował, a pracodawca dodatkowo nie zatrudnił i nie planuje zatrudnić nikogo na to miejsce pracy?”. Zdaniem skarżącego istota sporu

sprowadza się do pytania, czy odtworzenie stanowiska kierowniczego jest możliwe i celowe w szczególności z organizacyjnego i finansowego punktu widzenia, czy nie zniweczy efektów wdrożonego przez stronę pozwaną procesu restrukturyzacji i czy w takich warunkach właściwsze nie pozostawałoby orzeczenie o odszkodowaniu.

Powód osobiście wniósł pismo zatytułowane „odpowiedź na skargę kasacyjną”, w którym wnioskował o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie, a także zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy, zważył co następuje:

Skarga kasacyjna może zostać przyjęta do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Wymienione, kwalifikowane przesłanki wskazują, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione jedynie wtedy, gdy realizuje ona swą funkcję publicznoprawną, pozostawiając interes prywatny strony na drugim planie (postanowienie SN z 2 grudnia 2014 r., V CSK 284/14, LEX nr 1598714). Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, a jego kognicja na etapie tzw. przedsądu nie obejmuje oceny zasadności samych podstaw skargi kasacyjnej.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania został oparty jednocześnie na przesłankach oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości. Wszystkie te przesłanki związane z wykładnią lub stosowaniem art. 45 § 2 k.p.

Na wstępie należy zauważyć, że tak ujęte przesłanki tzw. przedsądu wzajemnie się wykluczają. Nie można twierdzić, że skarga jest oczywiście uzasadniona (co ma miejsce wówczas, gdy stwierdzone naruszenia prawa są widoczne *prima facie*, bez pogłębionej analizy prawnej) i że jednocześnie w sprawie

występuje istotne zagadnienie prawne, które wymaga zaangażowania Sądu Najwyższego w dokonanie pogłębionej interpretacji niejasnych przepisów, czy też twierdzić, że dany przepis, który został w sposób oczywisty naruszony, jednocześnie budzi poważne wątpliwości (por. postanowienie SN z 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171).

Przechodząc do oceny twierdzenia skarżącego o występowaniu w tej sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, Sąd Najwyższy nie podziela tego twierdzenia. Przepis art. 45 § 2 k.p. nie budzi wątpliwości, o ile uwzględni się bogate orzecznictwo Sądu Najwyższego oraz utrwalony w judykaturze kierunek jego wykładni z punktu widzenia kryteriów „możliwości” i celowości” dalszego zatrudnienia pracownika (por. wyrok SN z 5 sierpnia 2014 r., I PK 41/14, LEX nr 1537265 oraz powołane tam orzeczenia). Należy zauważyć, że w art. 45 § 2 k.p. użyto zwrotów nieokreślonych „niemożliwe lub niecelowe”, co skutkuje tym, że jego zastosowanie jest ściśle uzależnione od konkretnych okoliczności faktycznych. Już z tej przyczyny kwestia prawidłowej interpretacji art. 45 § 2 k.p. nie może być uznana za argument wskazujący na potrzebę rozstrzygnięcia istotnego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisu prawa (por. postanowienia SN: z 11 kwietnia 2003 r., I PK 558/02, OSNP 2004 nr 16, poz. 283; z 27 stycznia 2009 r., II PK 252/08, LEX nr 736733; z 3 lutego 2014 r., I PK 237/13, LEX nr 1646071). Uwzględniając więc wypracowane w orzecznictwie ogólne wytyczne oceny roszczenia pracownika przywrócenia do pracy z punktu widzenia kryterium „możliwości” i „celowości”, sformułowane przez skarżącego zagadnienie prawne jak i podniesione we wniosku wątpliwości interpretacyjne nie uzasadniają przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Odnosnie przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, w orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienie SN

z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364). Ponadto, że podstawą przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (postanowienie SN z 8 lipca 2014 r., I UK 65/14, LEX nr 1482343 oraz powołane tam orzeczenia).

W tej sprawie Sąd Okręgowy ocenił dowody przedstawione przez pozwanego na okoliczność niemożliwości i niecelowości przywrócenia powoda do pracy, w tym zgłoszone w postępowaniu apelacyjnym, kierując się kryteriami oceny niemożliwości lub niecelowości przywrócenia do pracy wypracowanymi w judykaturze. Zwięzłe uzasadnienie w zaskarżonym wyroku wniosków płynących z tej oceny, zdaniem Sądu Najwyższego w obecnym składzie, nie kwalifikuje się jako oczywiste naruszenie „art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w powiązaniu z art. 378 § 1, art. 382 k.p.c. w kontekście zasad, na jakich powinno opierać się stosowanie instytucji z art. 45 § 2 k.p.”. Skarżący nie wykazał, ponadto, że zarzucone naruszenie ww. przepisów skutkowało oczywistą wadliwością zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Ze względu na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji postanowienia.

W przedmiocie wniosku powoda o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego, w postępowaniu kasacyjnym obowiązuje przymus adwokacko-radcowski (art. 87¹ § 1 k.p.c.). Istota przymusu adwokacko-radcowskiego sprowadza się do wyłączenia w postępowaniu przed Sądem Najwyższym tzw. zdolności postulacyjnej strony, jej organu, przedstawiciela ustawowego i pełnomocników nie będących adwokatami lub radcami prawnymi. W konsekwencji, czynności podejmowane przez podmioty nie zaliczające się do kręgu adwokatów lub radców prawnych są bezskuteczne (postanowienia SN z 5 lipca 2012 r., I CSP 2/12, LEX nr 1228581; z 6 lutego 2013 r., V CZ 88/12, LEX nr 1294195). Powód wniósł pismo zatytułowane „odpowiedź na skargę kasacyjną” z naruszeniem art. 87¹ § 1 k.p., jednocześnie nie wystąpiły okoliczności wyłączające przymus adwokacko-radcowski wymienione w art. 87¹ § 2 k.p.c. W związku z powyższym, pismo to nie wywołuje skutku w zakresie zawartego w nim wniosku o zasądzenie

kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym obejmujących sporządzenie i wniesienie odpowiedzi na skargę kasacyjną.

[...]